

til arbejde, men nærmere giver myndighederne adgang til at indføre pligt- eller eventuelt endog tvangsarbejde. Mindretallet stiller derfor selvstændigt forslag til formuleringen af paragraf 76, stk. 1. Formuleringen er i overensstemmelse med Verdenserklæringen om menneskerettighederne, artikel 23, stk. 1. Det bør overvejes, om ikke også denne artikels stk. 2 og 3 hører hjemme i grundloven.

Ligeledes bør det overvejes, om ikke retten til en menneskeværdig bolig bør grundlovfæstes.

Ombudsmandsinstitutionen som et rigsdagsvalgt værn for befolkningen mod mulige overgreb fra den civile og militære administration såvelsom domstolene bør grundlovfæstes. Den af flertallet foreslåede formulering af paragraf 55 gør imidlertid denne til en ren løfteparagraf, således at det til enhver tid vil stå rigsdagen frit, om den overhovedet vil indføre ombudsmandsinstitutionen eller efter dens indførelse påny ophæve den. Mindretallets ændringsforslag tilsigter ombudsmandens (-mændenes) ubetingede grundlovfæstelse.

Mindretallet tager iøvrigt forbehold overfor det udarbejdede forslag til ombudsmands-lov.

Ved rigsrettens sammensætning vil det være urimeligt at give Højesterets præsident en fortrinsstilling og at lade Højesterets medlemmer udgøre flertallet. Mindretallet stiller derfor forslag til ændret affattelse af paragraf 60.

Mindretallet er betænkelig ved den indskrænkning af nævningeinstitutionen, som bestemmes ved den foreslåede paragraf 66 og tager derfor forbehold heroverfor.

Mindretallet er principielt af den mening, at valgretsaldere til alle offentlige forsamlinger og råd bør være 18 år, men vil støtte, at valgretsaldere i den givne situation ned sættes til 21 år. Man har tiltrådt, at afgørelse af dette spørgsmål afgøres ved en folkeafstemning, hvor også de 21—24-årige har stemmeret, men mener, at denne folkeafstemning bør afholdes samtidig med valgene til den „bekræftende“ rigsdag og ikke samtidig med den endelige folkeafstemning om den ny grundlov. Det må anses for urimeligt, at vælgerne ved afstemningen om grundlovsforslaget skal stemme ja eller nej til dette uden at kende afgørelsen vedrørende valgretsaldere.

Iøvrigt må det anses for udemokratisk at berøve nogen valgretten på grund af fattigdom. Derfor foreslås det, at bestemmelsen om, at modtagen „understøttelse, der i lovgivningen betragtes som fattighjælp“ bevirker valgretsfortabelse, udgår.

Det anses for urimeligt og unødvendigt, at bestemme i grundloven, at valgretsaldere til kommunale råd og menighedsrådene er den for valg til rigsdagen til enhver tid gældende. Denne valgretsaldere bør som hidtil fastsættes udelukkende i de pågældende valglove. Herfor taler også, at kommissionsflertallet synes indstillet på, at sådan skal det være for Færøernes vedkommende.

Det er et betydeligt fremskridt, at rigsdagen får en suveræn stilling i staten. Det bør imidlertid i overensstemmelse med demokratiets grundidé være sådan, at rigsdagen optræder som vælgernes tjener, og dette søges sikret gennem et forslag til ændret affattelse af paragraf 57.

Bestemmelserne om rigsdagens suverænitet forudsætter, som udtrykt i paragraf 32, at mandaterne i intet tilfælde bortfalder, før nyvalg har fundet sted. Gennem det foreslåede stk. 5 i paragraffen gives der imidlertid rigsdagen mulighed for ved lov at bestemme, at Færøernes og Grønlands vælgere i kortere tid kan være uden repræsentation i rigsdagen, nemlig i de tilfælde, hvor valg i disse områder af praktiske grunde må holdes senere end valgene i det egentlige Danmark. Mindretallet modsætter sig noget sådant og foreslår, at stk. 5 udgår.